

# MAGYARÁG

## Tizenkét óra leforgása alatt

# Három kormánya volt vasárnap Spanyolországnak

**Teljes erővel tombol az ellenforradalom, de a Népfontra támaszkodó kormány felülkerekedik. Repülőgépek bombázták Barcelonát**

Páris, július 20.

A zűrzavaros spanyolországi helyzetről még mindig a legellentmondóbb jelentések érkeznek. Spanyolországgal a posta, táviró, telefon, vonat, hajó és repülőgép-összeköttetés szünetel és így valóban csak találgatásra vannak a tudósító irodák utalva. Annyi bizonyos, hogy az országban súlyos események játszódnak le, de biztosra vehető az is, hogy a Népfontra támaszkodó kormányhatalom ma már ismét szilárdan áll a helyén és megerősödve kerül ki a jobboldal eme — remélhetőleg utolsó — rohamából.

Hogy az események milyen drámai gyorsasággal kergetik egymást, arra nézve jellemző az a hír, mely szerint Spanyolországban vasárnap gyors egymásutánban **három kormány volt.**

Reggel már jelentettük, hogy a Quiroga kormány lemondott és néhány magasrangú tiszt és miniszter kíséretében a miniszterelnök francia területre menekült. A kormányt ekkor Martínez Barrio alakította meg, aki kabinetjébe több, a jobboldallal szimpatizáló államférfiut is bevett.

Ez vasárnap hajnalban történt.

Kétségtelen, hogy Martínez Barrio azért alakított felemás kormányt, hogy ezzel kibékítse a helyzettel elégedetlen jobb oldalt. Nem számított azonban arra, hogy a baloldali Népfront ma már elég erős ahhoz, hogy ne tűrje el a reakciós kormányzatot. Csak ezzel magyarázható, hogy **vasárnap délből már a Martínez Barrio által alakított kormány is benyújtja a lemondását**

és átadta helyét egy, José Giral, eddigi tengerészetiügyi miniszter által alakított kormánynak, amely vaskézzel kezdte meg a tisztogató munkát s a jobboldal zendülését mindenütt elfojtja.

José Giral kormányában legnagyobb részt, baloldali érzelmi katonatisztek vesznek részt. Az új kormány belügyminisztere, Sebastian Pezan tábornok már vasárnap délután rádióbeszédben jelentette be, hogy a kormány ura a helyzetnek. A rádióbeszédét a Népfront híveihez intézte, felszólítva őket, hogy haladjanak együtt a kormánnyal. Végül bejelentette azt is, hogy

**a népet felfegyverzik és megszervezik a munkásmiliciákat.**

Amíg Spanyolország területén a véres szombat és vasárnap után a rend legalább átmenetileg helyreállt, nem lehet ugyanezt elmondani Spanyol-Marokkóról, amely több oldalról megerősített hírek szerint

**a jobboldali zendülők kezén van.**

Franco ezredes, a jobboldali zendülő alakulatok vezére szerint a jobboldal birtokába vette a spanyolországi Andaluzia, Valladolid és Burgos környékét is, ezt azonban sehol nem erősítették meg s valószínű, hogy csupán hangulatkeltés céljából röpitették világra a hírt.

A különböző kerülő utakon érkező jelentések számos véres eseményről adnak hírt, amelyek péntek éjjel óta szinte szüntelenül tartottak, egészen vasárnap délutánig. A városok élete szinte teljesen megbénult,

**mindenütt barrikádok emelkednek, szálguldo páncélautókból gyilkos sortűz kaszálja le a bátrabbakat, akik még kimerészkedtek az utcára**

Vasárnap reggel egy francia pilóta érkezett repülőgépén a marseillei repülőtérre. Elmondotta, hogy leszállt a barcelonai repülőtérre is, de képtelen volt összeköttetést teremtenie a várossal. A repülőtérre mindössze egy ember volt, aki őta intette, hogy messze kerülje el Barcelonát, s amidőn a levegőbe emelkedett, úgy látta, hogy

**több hadirepülőgép bombázza a várost, amely ekkor a felkelők kezén volt.**

Londonban meglehetősen nyugtalanságot keltett az a hír, hogy Gibraltár környékén súlyos természetű zavargások törték ki. Az angol hadiflotta két egysége vasárnap akart visszatérni az anyaországba, de a

zavaros helyzetre való tekintettel továbbra is Gibraltárban marad az angol érdekek esetleges megvédésére.

Hétfőre virradó éjjel London és Gibraltár, valamint Portugália között megszakadt a táviró- és telefonösszeköttetés s így attól tartanak, hogy az éjjel újabb események történnek spanyol földön.

A szélsőjobb és szélső baloldal harca, amely Spanyolországban feje tetejére állította a rendet s egyaránt fenyegeti mindenki élet- és vagyonbiztonságát, másutt is véres eseményekben robbant ki vasárnap. Egy londoni jelentés szerint az angol fővárosban a fasiszták vasárnap gyűlést tartottak, amelyet csekély számú közönség hallgatott végig. Később azonban megjelentek a kommunisták, akik a gyűlést megzavarták. Verekedés keletkezett, amelynek során számos sebesülés történt. Végül is a rendőrség állította helyre a rendet.

A franciaországi Namény la Martyre községben a kommunisták megtámadták a parasztokat, akik vasvillákat, kaszákat, kapát ragadva verték ki a kommunistákat a faluból, a tőlük zsákmányolt zászlókat pedig elégették.

Az egyik párisi villamos üzem igazgatója ötletesen "éhezettette ki" az üzem sztrájkoló munkásait, akik a telepet megszállva tartották. A telep területét drótsövénnyel védték körül és ebbe 15 ezer volt feszültségű áramot vezetett be. Ilyen körülmények között senki ki nem jöhetett a telepről, de meg sem közelíthették azt.

A sztrájk 24 óra alatt véget ért és Párisnak e negyedében zavartalan az áramszolgáltatás.

## Felfüggesztették Danzig alkotmányát

Berlin, július 20.

A D. N. B. ügynökség jelenti Danzigról: A városi tanács ma a következőket rendelte el:

Megtiltott minden nyilvános gyűlést.

Titkosrendőrséget létesített, amelynek intézkedései nincsenek alávetve semmiféle bírói felülvizsgálatnak.

Az előzetes letartóztatások határidőjét három hétről három hónapra tolták ki.

A zsidó lakosságnak megtiltották a rituális vágásokat.

A francia Havas ügynökség ehhez a jelentéshez azt a megjegyzést fűzi, hogy a városi tanács rendelkezései Danzig jelenlegi alkotmányának felétételét jelentik.

## A nagy nyári tombola 27. száma

# Meghosszabbítjuk a nagy nyári tombolát

## 40 számot kell összegyűjteni

Az utóbbi hetek folyamán nagyon sok olyan olvasó és előfizető lépett be lapunk olvasótáborába, akik a tombolán okvetlen részt akarnak venni. Hogy ezen olvasóink kérésének eleget tehesünk és hogy ezen új olvasók is rendelkezzenek megfelelő számú szelvényekkel, meghosszabbítjuk a nagy nyári tombolánkat. A bejelentett 30 szel-

vény helyett 40 szelvényt kell összegyűjteni. Ezzel szemben kárpótlásul azon olvasókat, akik már az első számtól kezdve gyűjtik a szelvényeket, már most bejelentjük, hogy ez alkalommal értékesebb nyereményeket fogunk adni. Tehát mindenki gyűjtse össze a 40 tombolaszelvényt.

## Feloszlatják az oradeai építőmunkások szindikátusát, mert egy szakmai gyűlésen a jobboldali kilengések ellen tiltakoztak

Oradea, július 20.

A Munkakamara ideiglenes bizottságának szombat esti ülésén egy rendkívül érdekes napirendi pont szerepelt. A kamara jogügyi osztálya azt az előterjesztést tette, hogy

az építőipari munkások szindikátusát oszlassák fel illetőleg a szindikátus feloszlátását kérik a törvényszéktől a belügyminiszterium útján.

A feloszlátás oka az lenne, hogy a szindikátus egy szakmai gyűlésen politikai kérdésekkel is foglalkozott volna.

Mint emlékeztetés, amikor a kőműves munkások a kollektív szerződésről tárgyaltak, egy gyűlésen döntöttek afelől, hogy sztrájkba lépjenek-e, avagy megkötik a kollektív szerződést? A gyűlés végén Hüb-schenberger József nyomdász összehívó tag is felszólalt és a gyűlés élénk helyeslése közben tiltakozott a bucarestii ki-

lengések ellen. A demokrata lapszerkesztők elleni utcai támadások és a Munkásothton megtámadása éppen akkor izgalomban tartotta az ország közvéleményét.

Ebből a tiltakozásból kovácsolták a politizálás vádját. Mi a magunk részéről ezt a lépést elhamarkodottnak tartjuk. Ha egy munkásszindikátus ma sikraszáll a demokráciáért és a törvénytelen kilengések ellen tiltakozik, ezzel még nem szolgáltat okot a feloszlátásra.

A Munkakamara ülésén egyébként Oleniu tanácsos interpellált amiatt, hogy az utcákon 9 óra után gyerekek peracet és ujságot árusítanak, a cukrászdákban pedig nők éjjelig szolgálnak ki. Újból felhívja a figyelmet arra, hogy egyes vállalatok nem adják ki a szabadságot az alkalmazot-taknak.

Az ülés végén zárt ülést rendeltek el és a sajtó képviselőit kizárták.

## Mussolini és Hitler Velencében találkoznak

### 32 vagon ágyu érkezett a bécsi pályaudvarra

Bécs, július 20.

Itteni politikai körökből származó hírek szerint Mussolini és Hitler még e hó folyamán találkoznak Velencében, ahol a német-osztrák megegyezés által előállott új helyzettel kapcsolatban időszzerűvé vált kérdéseket tárgyalják meg. A hirt eddig sem Rómában, sem Berlinben nem erősítették meg.

Prága, július 20.

A Lidové Noviny megbízható forrásra való hivatkozással azt írja, hogy a múlt hét elején, tehát a német-osztrák megegyezés aláírása utáni napokban egy

32 vagonból álló vonat

érkezett Bécsbe, ahol a Ferenc Józsefről elnevezett rakodó pályaudvaron vesztegelt két napig. A jelzés szerint a vonat vasárut hozott. Három nappal ezelőtt a vonatot a kaiserebersdorfi kaszárnyához dirigálták és itt a vonat rakományát a kaszárnyába szállították. A lap értesülése szerint a rakomány nem vasáru, hanem

ágyuk voltak,

még pedig főleg abból a kaliberből, melyhez az osztrák hadseregnek a saint germai-ni békeszerződés értelmében nincsen joga.

## Benes Berlinbe készül

Páris, július 20.

A Petit Journal azt a szenzációs értesülést közli, — kapcsolatban a locarnói értekezlettel és a német-osztrák megegyezéssel, — hogy az angol, francia és belga kormányokban meg van a hajlandóság arra, hogy Németországot és Olaszországot közösen meghívják egy újabb locarnói értekezletre. A lap londoni értesülése szerint az osztrák-német megegyezés következtében Csehszlovákia és Németország között odáig ért a helyzet, hogy a két ország között rövidesen komoly diplomáciai tárgyalások indulhatnak meg egy kölcsönös biztonsági paktum létrehozatala érdekében. Ezzel a kissé valószínűtlenül hangzó feltevéssel kapcsolatban a Petit Journal még azt is tudni

véli, hogy a német-csehszlovák tárgyalások sikere érdekében

Benes köztársasági elnök esetleg Berlinbe is ellátogat.

A Petit Journal derülato értesülésével szemben a Le Journal berlini tudósítója azt a kevésbé optimisztikus berlini jelentést közli, hogy

Németország elégedetlen a londoni konferencia érdekében folytatott tárgyalásokkal,

mert véleménye szerint Anglia túl sok engedményt tett Franciaországnak, amely katonai kötelezettségeket akar kicsikarni Angliától azelőtt, mielőtt az öthatalmi értekezlet összeülne.

Kivágandó és összegyűjtendő

27

Igazoló szelvény.

Aki 40 szelvényt összegyűjt az résztvehet az új nyári tombolán

Junius — július

## Halálos bányaszerencsétlenség Lupeniben

### A leomlott fejtés eltemetett egy bányász

Lupeni, július 20.

Szombaton délelőtt halálos végű munkás szerencsétlenség történt a lupenii István bányában.

A 2-ös számú akna közelében levő 3-as telepen két bányász, névszerint Hada Gligor és Demeter János, ugyiszintén két csillés dolgozott.

Pontosan 11 órakor a fejtés fölött levő, mintegy 50—60 köbméternyi törmellék, megfelelő ácsolás hiányában beomlott, maga alá temetve az előtérben dolgozó Hada Gligort. Demeter János, aki korábban vette észre az elkerülhetetlen szerencsétlenséget, menekülni próbált, ami némileg sikerült is neki, amennyiben csak a lábát fogta oda az omladék és így könnyebb sérülésekkel szabadult, míg a két csillésnek, akik távolabb állottak, az ijedségen kívül nem történt semmi bajuk.

A mentőcsapatok azonnal akcióba léptek, de csak nehezen haladhatnak előre, — mert az állandóan szükséges biztonsági ácsolások késleltetik az előhaladást, úgy, hogy holnap délelőtnél hamarabb nem íger van remény rá, hogy elérjék a cca 15 méternyire levő agyonlapított munkást.

A szerencsétlenül járt bányászt felesége és 4 gyermeke gyászolja.

A vizsgálat lesz hivatva megállapítani, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

Stanek Oszkár.

## Rádió műsor

KEDD:

Bucuresti: 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthirek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Feloivasas. 18.15 Gramofonlemez. 19.15 Gramofonlemez. 20.20 Albu Sandu hegedű. 20.55 Bojescu Sándor énekel. 21.30 Szimfonikus gramofonlemez. 22.45 Szimfonikus gramofonlemez. 23.20 Giurgiu zenekar.

Budapest: 7.45 Torna, lemez. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 13 Déli harangszó, utána időjárásjelentés. 13.05 Hírek. 14.30 Postászenekar. 15.40 Hírek. 17.15 Ifjúsági előadás. 18 Ének-zongora. 18.30 Előadás. 19 Szalonzene. 20 Színműelőadás: A tékozló. 22.20 Cigányzene. 23.20 Zongora. 24.20 Jazz. 1.05 Hírek.

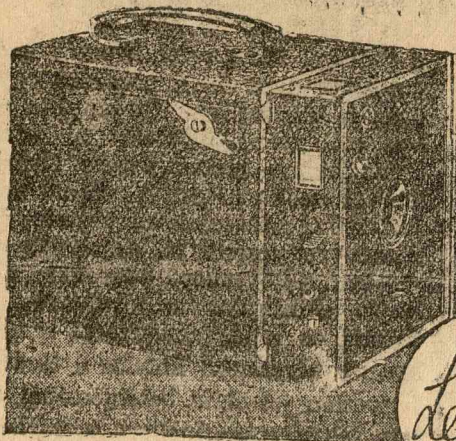
SZERDA

Bucuresti. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthirek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16 Előadás. — 18 Julea zenekar. 19.15 Julea zenekar. 20.20 Gramofonlemez. 21.20 Ciolac György zongorázik. Debussy: 12 előjáték. 22.05 Grofmann prahai tenorista hangversenye. 24 A Marcu zenekar hangversenye.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofonlemez. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45. Feloivasas. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.40 Hírek. 14.30 Szalonzene. 15.40 Hírek. 17.15 Előadás. 18 Zongoragordonka. 19 Előadás. 19.20 Cigányzene — 20.40 Elbeszélés. 21.10 A Hangverseny zenekar Operettelőadása: Sybill. 24.45 Megemlékezés a déli harangszó történetéről.

2 oldal. "MAGYARSA G" 1936 júli

**Figyelem! B Gewaert-film világhírű  
Az Echo Box világmárka**  
Mindkettőt megkaphatja összesen **380** leiért a



Oradea. Episcopul Ciorogariu-u 1'



## Viharos gyűlést tartottak az oradeai iparosok az ipartestületi vagyon megmentése tárgyában

**„Ötelségétől kérjük, hogy vegyenek ki bennünket a Munkakamarából” -- mondotta az egyik szónok.  
Csak a tiszetképes iparosoktól hajtják be a hátralékaikat**

Oradea, július 20.

Vasárnap délelőtt Moga Matei, a Munkakamara Iparosszekció elnöke nagygyűlésre hívta egybe az iparosokat. A gyűlés egybehívására az adott impulzust, hogy — a mint ismeretes — a Munkakamara által átvett ipartestületi vagyon veszélybe került. A hitelezők, — különösen pedig a Banca Ardeleana, amelynek követelése jogerősen megítélt bírósági határozaton nyugszik, — kéri az adósságot és a Munkakamara kénytelen volt a régi ipartestületi hátralékok behajtásához folyamodni, nehogy elárverezzék az ipartestületi házat. Természetesen a régi hátralékok behajtásának terve érzékenyen érintette a rengeteg teher alatt színlődő iparosokat s ennek tudható be, hogy a vasárnapi gyűlésen az iparosok zsufolásig megtöltötték Otthon helyiségeit. Egyetlen ipartestületi gyűlésen sem láttunk annyi iparost, mint most vasárnap.

A gyűlés elején az új ipartörvény néhány szakaszát ismertették, majd Moga Matei a következő előterjesztést olvasta fel:

Nem határozat hozatalra, hanem közös megbeszélésre hívtam össze az urakat, a mennyiben a Munkakamaránál nem választott tanács, hanem ideiglenes bizottság működik. Kérem tehát az urakat, hogy tárgyalatosan adják a véleményüket és tartózkodjanak a kamara működésének bírálásától és megtámadásától, nem lévén célja ez a mai gyűlésnek. A mai gyűlés csak azon célból lett összehívva, hogy Önök előtt, kiknek bizalmát élvezem, feltárjam közös sérelmeinket, melyek hibákon kívül bennünket súlyosan érintenek.

Az 1936. évi április 29-iki Mon. Officiálban megjelent szakkamarák törvénye a munkakamarák kötelékében iparos szekciót ír elő és ugyancsak az 1936. évi április 30-án megjelent ipartörvény értelmében a 189. paragrafus előírja, hogy a feloszlott ipartestületek vagyona a munkakamarák tulajdonába megy át, ahol kizárólag az iparosszekció érdekeit fogja szolgálni. A mi esetünkben tekintettel, hogy a vagyona különböző terhek esnek, bizonyos megfontolás alá veendő az ügy komolysága s a megfelelő megoldást meg kell találjuk ezen vagyon megmentésére, illetve az adósságok rendezésére.

Kérdem az urakat, mi volna helyes meg-

oldás. Eladjuk az egyiket az ingatlanokból, vagy apránként törlesszük a tartozásokat.

A hátralékos tagdíjak behajtásához folyamodtunk a következő indoklással: Ezen tagdíjhátralékok a likvidálási jegyzőkönyvben vannak feltüntetve és a törvény megadja a lehetőséget ezek behajtására anélkül, hogy ezzel törvényteleniséget követnénk el. Ezt annál is inkább, mert jelenleg a házbérekén kívül egyéb jövedelme nincsen is az iparos szekciónak.

Könnyű volt, amikor az Ipartestület-

### Politikamentes iparos egyesületet kell alapítani

Darabont Gyula minden baj kuforrását az ipartörvényben látja, amely a vagyonos iparosokat a vagyontalan munkásokkal és tisztviselőkkel egy kmarába kényszerítette. Azt javasolja, hogy

menesszenek küldöttséget öfelségéhez és kérjék meg, hogy az iparosokat engedjék ki a Munkakamarából és alakítsák meg az önálló kézműves kamarákat.

Moga elnök válaszában kifejti, hogy a törvényt ő és társai nem változtathatják meg. Üdvösnek tartaná azonban, ha

az iparosok megalakítanának egy politikamentes iparos egyesületet.

Kinos feltűnést keltett Feuerstein szobafestő iparos felszólalása, aki Mónus elnök és a volt ipartestületi vezetőség működését kritizálta.

— Mónus ur azt mondotta azon a gyűlésen — mondotta Feuerstein — amelyen a kölcsön felvételét megszavaztuk, hogy ő fogja visszafizetni a kölcsönt, ha szükség lesz rá, tessék rajta behajtani, ne rajtunk. Vizsgálják át 10 évre visszamenőleg az ipartestület vezetőségének működését.

Feuerstein szavait nagy vihar követte. A gyűlés többsége felháborodottan tiltakozik a gyanúsítások ellen.

Urán Géza is hasonló hangnemben a régi vezetőséget hibáztatja, hogy miért nem állottak elő szanálási tervvel.

Illés Dániel határozott hangon kelt a régi vezetőség védelmére. Javasolja, hogy küldjenek ki egy előkészítő bizottságot az iparos egeysületek megalakulásának előkészítésére.

nek a következő jövedelmei voltak:

Belépési díjakból, tagdíjakból, szegődések utáni illetékekből, szabadítási taxákból, munkakönyvek utáni illetékekből, vegyes bevételek, házbérekéből stb. összesen 925,122 lej folyt be a múlt évben, tehát a jelenlegi helyzetben, amikor a házbérekén kívül az összes ipar és munkakönyv utáni illetékeket az állam és a mi szekciónk részére folyik be, a helyzet nagyon komoly.

Olyformán tudnánk megmenteni a meglevő két ingatlanunkat, hogyha a hátralékos tagdíjakat behajtanánk.

Egy másik megoldás volna, ha az iparosok egyénenként, vagy a szakszervezetek útján egy bizonyos havi járulékkal (cca 20 lej) hozzájárulnának ezen mentő akcióhoz.

Ugyancsak lehetne a Creditul Agricol, Creditul Industrial, vagy a Creditul Funciar, esetleg más hitelintézetektől egy hosszulejáratu kölcsönt felvenni és ebből a jelenlegi adósságokat sürgősen kiegyenliteni.

Hitelezőinkkel egyezséget fogunk kötni a tőke és kamatok redukálására.

Az Iparosmenházat továbbra is fennakardjuk tartani, sőt fejleszteni is, mert egyikünk sem tudhatja előre, nem-e kerül miránk is a sor.

Amint Önök is tudják, hogy az ingatlanok bérleti vannak és ezek közül több hátralékos van, a törvény értelmében ezen helyiségek nyilvános árlejtés útján való bérbeadását határoztuk el.

Hiszem, hogy az urak megértik az én teljes jóhiszeműségemből kiinduló akcióm, melyből nem személyes hasznot akarok húzni, csupán kötelezettségeimnek eleget téve, vagyontunkat megmenthetjük, mely munkámban megértő iparostársaim szívvel lélekkel mellettem, fognak állni és támogatnak ezen nehéz és komoly munkában.

Szabó Károly az első felszólaló. Azt hangsúlyozza, hogy a helyzet nem olyan súlyos, mint amilyennek festik. A volt ipartestületi tisztviselők felmondási összegeit nem az ipartestületi vagyonnak, hanem a Munkakamarának kell viselnie. Azt javasolja, hogy minden évben csak 100.000 lej hátralékos tagdíjat hajtssanak be és a hitelezőkkel próbáljanak megegyezést létesíteni.

Varga Gyula után Spitzer Benjámin is a régi vezetőséget veszi védelmébe. A miniszteriumtól kellene szubvenciót kérni. — Robitsek Béla is a régi vezetőség munkáját veszi védelmébe. Az összes szónokok

bizalmukat nyilvánítják Moga Matei-el szemben.

Végül úgy határoznak, hogy a régi ipartestületi hátralékok közül az egyes szindikátusi elnökök kiválasztják a behajthatókat és azokat inkasszálják csak be. Ezenkívül egy nagyobb küldöttség fog a Banca Ardeleanával tárgyalni egy egyezmény létrehozása céljából.

A gyűlés végén nagy derűtséget keltett Czibula borbélymester humoros felszólalása.

**A Filderman cipők  
speciális bőrből készülnek  
Oradea, Str. Nicolae Iorga 7.**

— Siesta Sanatorium Budapest, I. Ráth György-utca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő és orvosilag legteljesebben felszerelt gyógyintézete. Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia stb. Röntgen, kémia és mikroszkopiai laboratórium. Elektrokardiograph (szívvizsgáló). Krogh-féle alapanyag-szervó vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő) Modern vizgyógyintézet. Orvosilag vezetett villanyüzemi konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyszögletes park. — Olcsó árak!

— Nyilván úgy erti, hogy elég erős-e hozzá, egy hetvenes reszketős öreg ember?

Hát igen, ez tökéletesen lehetséges... föltéve, hogy a fegyver vége megfelelő súlyu, akármelyik gyöngé ember mérhette az ítést.

— Tehát a gyilkos épp úgy lehet nő, mint férfi?

A kérdés kicsit meghökkentette az orvot.

Nő? ... Bevallom, hogy ez soha nem jutott volna eszembe. De lehetséges ... két ségtelnül lehetséges, Bár lélektani szempontból azt mondanám, hogy ez nem női bűn.

Poirot buzgón bólogatott:

— Tökéletesen azonos a véleményünk. A föltevés valószínűtlen. De az embernek minden eshetőséggel számolnia kell ... Hogyan feküdt a holttest?

Az orvos kimerítően leírta az áldozat helyzetét. Véleménye szerint háttal állhatott a pultnak, (tehát támadójának is), mikor az ütés lesújtott rá. Nyomban lezuhant a pult mögé, ahol a boltba belépők nem is láthatták meg egykönnyen.

Mikor elbucusztunk dr Kerrtől és tovább indultunk, Poirot megszólalt:

— Látja, Hastings, újabb adat szól Ascher ártatlansága mellett. Ha ő szidta és fenyegette volna a feleségét, az asszony szemben állt volna vele. E helyett háttal állt a támadónak, nyilvánvalóan cigarettáért vagy dohányért nyult a polcra.

Megborzongtam:

— Kicsit hideglelős a dolog.

Poirot komolyan bólintott.

— Pauvre femme! — sóhajtott. Aztán az órájára nézett. Ugy tudom, hogy Overton nincs nagyon messzire. Utazzunk oda és beszéljünk az öregasszony unokahúgával.

— De előbb csak elmegy a boltba, ahol a gyilkosság történt?

— Ezt későbbre halasztjuk. Jó okom van rá.

Bővebb magyarázatot nem adott és hamarosan becsöngettünk egyik overtoni úrház kapuján. Csinos, sötéthaju leány nyitott ajtót, akinek szeme kivörösödött a sok sirástól. Poirot szeliden szólította meg:

— Ah! Azt hiszem, maga Miss Mary Drower, aki itt első szobaleány?

Igen, uram, én vagyok Mary.

— Ha az urnője megengedi, szeretnék néhány percig beszélgetni magával, Mary.

— Az urnőm most nincs idehaza. De bi zonyosan megengedné, hogy ide befáradjanak az urak.

Kinyitotta a kis reggeliző szoba ajtaját. Poirot az ablaknál álló karosszékbe ült és élesen figyelte a leány arcát.

— A nagynénje haláláról már természetesen hallott?

A leány bólintott s a szeme újra könny be lábadt.

— Ma reggel, uram. A rendőrségről jártak itt. Olyan rettenetes ... Szegény nénikém! Mindig olyan nehéz élete volt és most ez ...

— Szerette a nagynénjét, Mary? — kérdezte Poirot gyöngéden.

— Nagyon szerettem. Mindig jó volt hozzám. Tizenegye éves koromban, mikor az édesanyám meghalt, hozzá mentem lakni. Tizenhat éves koromban én is szolgálatba léptem, de ha kimenőm volt, mindig őt látogattam meg. Rengeteg baja volt azzal a gonosz némettel. Soha nem hagyta békén. A vérét is kiszivta volna.

A leány hangjából heves gyűlölet csengett.

(Folyt. köv.)

## Milyen feltételek mellett rendezhetők autóbusszkirándulások?

Bucuresti, jul. 20.

A belügyminisztérium kebelében működő központi turisztikai hivatal leírata tisztázza, hogy a megyei turisztikai bizottság körzetének területén, milyen körülmények között rendezhetők kirándulások. A leirat értelmében a megyei turisztikai bizottságnak jogában áll a társasgépkocsi kirándulásokra előzetes véleményt adni. Erre tehát nem szükséges a nemzeti turisztikai hivatal különleges jóváhagyása. Az engedély kiváltás módzata egyébként a következő: A megyei turisztikai hivatal törvényben biztosított joga alapján a kirándulások kérelmét kedvezően, vagy kedvezőtlenül véleményezni köteles. Véleményezés nélkül a közmunkaügyi minisztérium nem adja ki a megfelelő

engedélyt. Ez a véleményezés azonban nem jogosítja arra fel a szervező egyesületeket, hogy a közszállítási törvényben előírt illetékek alól mentesüljenek. A közmunkaügyi minisztérium esetről esetre bírálja el az illetékek csökkenését. A városi vagy megyei turisztikai hivatalok az előzetes véleményt kérvényre vezetik rá, amelynek tartalmaznia kell a következő adatokat: a kirándulás idejét, utirányát, a résztvevő személyek számát és a társasgépkocsi rendszámát. — Minden kérelmező köteles a kirándulás után közvetlen jelentést beterjeszteni a fenti adatok feltüntetésével, a kirándulók költségeiről, megállapításairól, az utak állapotáról és a szállásokról.

### Hitler uralma óta először

## Hatalmas aranyu sztrájk tört ki Németországban

Berlin, július 20.

Fenyegető méretű sztrájk tört ki a németországi Opel művek rüsselheimi telepén. Az autógyár ugyanis nem tudott kellő mennyiségű nyers kaucsukot beszerezni és ezért kénytelen volt csökkenteni a munkaidőt. A munkások viszont arra hivatkoztak, hogy a munkához való jog nemzeti elv és így joguk van sztrájkba lépni, ha a gyár igazgatósága megfosztja őket a munka lehetőségétől,

illetve csökkenti a munkaidőt és ezáltal a munkabéreket is. Az autógyár igazgatósága jelentést tett az eseményekről a birodalmi munkafelügyelőségnek, amely elrendelte, hogy minden további tárgyalás helyett a sztrájkoló munkásokat azonnali hatállyal el kell bocsátani.

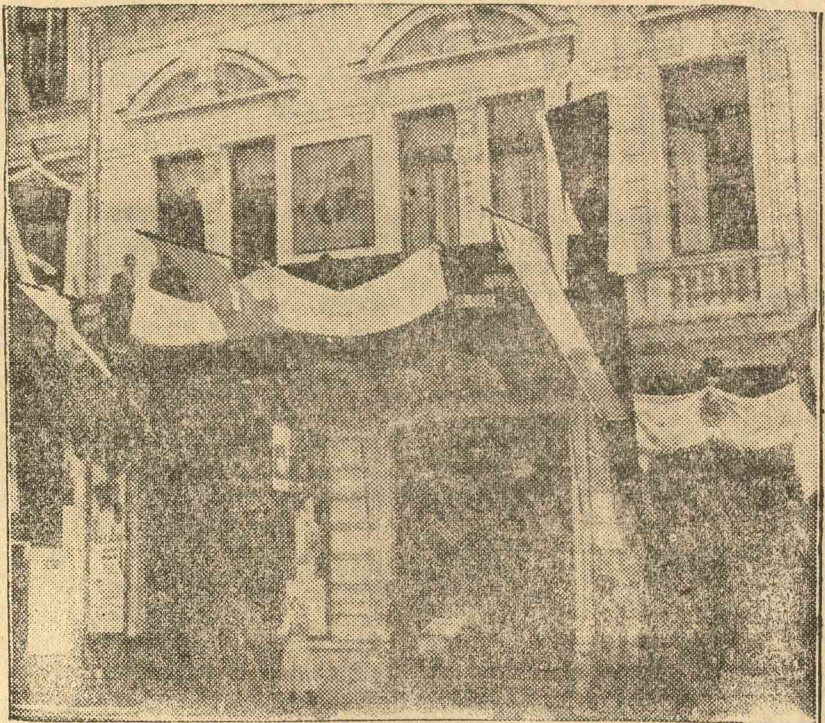
A külföldi lapok kiemelik, hogy a harmadik birodalom fennállása óta ez az első komolyabb sztrájkmozgalom, és ezért különös jelentősége van.

## Tizennyolc nemzet vesz részt a barcelonai ellen-olimpiászon

Prága, július 20.

A barcelonai népolimpiászra, amelyet — mint ismeretes — a berlini olimpiászsal egyidejűleg rendeznek a nemzetközi munkásszervezetek, eddig 18 nemzet jelentette be részvételét. Egyedül Franciaországból 2500 sportolóra várnak, Svájc pedig ötszáz résztvevővel indít Barcelonába külön vonatot. Angliából eleinte csak ötven tagu küldött séget jelentettek be, most azonban megkezdtek annak megszervezését, hogy mind Nagy

Britanniából, minde pedig a korona gyarmatairól nagyobb számú sportoló indulhasson, Csehszlovákiából pedig futballcsapatot, uszókát és könnyű atlétákat neveztek be. Rendkívül nagy számban lesz természetesen Szovjet Oroszország képviselve az ellen-olimpiászon. A szovjet a berlini olimpiászon egyetlen versenyzőt sem indít. Hollandiával és a többi országokkal folyamatban vannak a tárgyalások. Több országból zsidó sportolókat várnak.



### Gyászol a „Cruciada Romanismului”

A Cruciada Romanismului székháza Bucarestiben, amely gyászruhát öltött Mihai Stănescu meggyilkolása miatt.

# Jánossy Gyula és Lukács Ödön részvételei Pásztor Ede özvegyéhez

Amidőn e sorok napvilágot látnak, egy hete lesz annak, hogy feledhetetlen emlékü Főszerkesztőnk örök álmra hunyta le szemét. Egy hét, a mai izgalmaktól tulfutott, rohanó eseményekkel telt világban nagy idő, hiszen ha visszapillantunk az elmúlt hét eseményeire, láthatjuk, hogy annyi, de annyi minden történt, nagynál-nagyobb világrengető események, amelyek mindegyike elhomályosítja az előbbi jelentőségét.

A mi számunkra azonban ez a hét a gyász hete marad. A mi gyászunkat, a mi fájdalmunkat nem tompíthatja semmi. S mintha ebben mindenki egyetértene velünk, Főszerkesztőnk családja és lapunk szerkesztősége felé még most is a részvét, a fájdalmas együttérzés hangjai szállnak mindenfelől. Vigasztalni próbálnak a hangok, s ha mi vigaszt nem is találhatunk, mégis jóleső érzéssel vesszük tudomásul az irántunk megnyilvánuló szeretetet.

Jánossy Gyula, a román impérium előtt e város utolsó rendőrkapitánya, jelenleg Békéscsaba polgármestere, a következő részvételeket intézte Pásztor Ede özvegyéhez:

"Nagyságos Asszonyom! Megboldogult férjének elhunytá mélyen megrendített. — Ugy érzem, hogy Vele a régi Nagyvárad egy oszlopa dőlt ki és hovatovább mind ismeretlenebbé válik nekem az a szép és felejthetetlen város.

Az oradeai magyarság odaadó munkásvezetőjét veszítette el a Megboldogultban.

A Mindenható adjon erőt Nagyságos Asszonyomnak és összes Hozzá tartozóinak a nagy csapás elviseléséhez.

Igaz nagyrabcsúlással kézsókját jelentve köszönti készsége hűve: vitéz Jánossy Gyula".

Lukács Ödön, az impérium változás előtt e város utolsó h. polgármesterének részvétele.

## Kiraboltak egy kápolnát Oradeán

Oradea, július 20.

Vakmerő templomrablás történt vasárnapra virradó éjjel a Tokaji telepen levő katolikus kápolnában. A telep lakossága melte az országút mentén ezt a kis kápolnát, amely csak vasárnap van nyitva, hétközben bezárják kapuját és nem is őrzi senki az Isten házat, hiszen ki gondolna arra, hogy elvetemült emberek oda is betörnek.

Vasárnap reggel azonban, amidőn a hívek a kápolnába indultak, hogy imádkozzanak, megdöbbenve látták, hogy szentségtörő kezek betörték a kápolna ablakát és azon keresztül behatoltak, magukkal vive a perselyt, amelyben 300 lej készpénz volt.

A betörők előbb a pincelejárat ajtaját törték fel s amikor látták, hogy azon át nem tudnak bejutni a kápolnába, az ajtót kiemelték s azzal törték be a magasabban elhelyezett ablakot.

Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, amely bevezette a nyomozást.

## Terményárak Oradeán

Buza 350, rozs 240—250, árpa 270—280 zab 320, kukorica 310—320.

## Időjárás

Délnyugatra forduló légáramlás, egyes helyeken záporosók, esetleg zivatarok. A hőség tovább tart.

"Nagyságos Asszonyom! Kedves férje elhunytával ért mély gyászában fogadja őszinte részvétem nyilvánítását. Őszinte tisztelője, Lukács Ödön, ny. miniszteri osztályfőnök, a Magyar Városok Országos Szövetsége ügyvezető alelnöke".

A magyarországi Vidéki Lapok Országos Egyesületének részvéte:

"Nagyságos Asszonyom: Őszinte meg-

## Oradeáról hívták ki a tűzoltókat egy bihormegyei községben pusztító tűzvészhez

Oradea, július 20.

A bihormegyei Ineu községben szombaton délután veszedelmes tűzvész tört ki. A tűz Barbe János borbély házában keletkezett, de a hatalmas szélvihar folytán, szinte pillanatok alatt borította lángba a szomszédos épületeket is. Ekkor már félreverték a falu harangját és értesítették az oradeai tűzoltóságot, amely hatalmas készséggel vonult ki a 23 kilométer távolságban fekvő községbe. Ekkorára már öt ház: Hartu Petru, Barba János, Micle Dumitru, Moga Mihai és Moga Dumitru házai és vagyonkájai állott lángokban. A szárazság és szélvihar folytán a házak papír-

rendüléssel értesülők drága férje elhunytáról. Az ardeai magyarság szellemi életének vezéralakja dőlt ki vele az élők sorából. A magyarság ismét szegényebb lett egy minden szépért, nemesért és igaz ügyért teljes vértézzel kiálló lelkes harccsal.

Országos Egyesületünk vezetősége őszi közgyűlésén méltóan megőrökiti egészségügyi intézményünk odaadó, jószívű támogatójának érdemeit.

Imádkozom a jó Istenhez, adjon Nagyságos Asszonynak erőt fájdalmai elviselésére.

Őszinte együttérzéssel Nagyságos Asszonynak mélységes tisztelője: Dr Székely Imre."

Lapunk személyzete vasárnap testületileg kereste fel a gyászoló családot és nevükben Erdélyi Sándor fejezte ki részvétét.

ként égtek, viz nem volt s a közeli házak lakói pánikszzerűen menekültek.

Öt óra hosszat dolgoztak a tűzoltók a lángok megfékezésén, ekkorára azonban az öt házból és gazdaságból, betakarított gabonából, szénából és istállókból csak üszkös romhalma maradt. A kár az első becslések szerint 2 millió.

A vizgátat nem tartja kizártnak, hogy a tűz bosszúból eredő gyújtogatás műve. Barbe János borbély ugyanis e pillanathban gyilkosság miatt az oradeai ügyészségi fogház "vendége" s azt hiszik, hogy a gyilkosságból kifolyólag a borbély egyik haragosa követte el a gyújtogatást.

## Borzalmas kéjgyilkosságot leplezett le egy autókatasztrófia Németországban

Fiatallány holttette a felrobbant autó pótülése alatt

Koblenz, júl. 20.

Borzalmas kéjgyilkosságot fedeztek fel véletlen folytán Németországban. A Weitenau felé vezető országúton egy sportautó motorja felrobbant és a kocsit nekiment egy fának. A szerencsétlenség következtében az autó vezetője szörnyethalt. Amikor a rendőrbizottság a helyszínen megjelent, a sportkocsi hátsó részén a pótülés alatt egy fiatal lány holttestét találták. A lány nya-

kán fojtogatás nyomainak látszottak, a halált azonban egy késszurás okozta, amely a szívére hatott keresztül. A meggyilkolt lány 17—18 éves lehetett. A vizsgálat megállapította, hogy a halálgépjármű hamis rendszámot viselt. Megnehezíti a nyomozást az a körülmény, hogy az autó vezetője meghalt. Az orvosi megállapítás szerint a fiatal lányt megtalálása előtt husz órával gyilkolták meg.

## A földművelési minisztérium jelenti

## Nagyon érzi a tengeri az eső hiányát

Bucuresti, július 20.

A földművelésiügyi minisztérium mezőgazdasági osztálya a befolyt jelentéseket összegezve, a következő jelentést adta ki a tengerivetések állásáról:

A váratlanul tulmelegre fordult időjárás, mely sok helyen elérte az 50 fokot, kiszáritotta a talajt és sok helyen a tengeri levelek hervadni kezdenek. A tengeri vetések már súlyos károkat szenvedtek ott, ahol a szántás nem volt elég mély és ahol a kapálás nem volt eléggé gondos. Csak néhány megyében volt helyi jelentőségű eső, ugymint Covurlui, Caliacra, Storojinet, Suceava, Balti, Roman, Lapusna, Constanta, Durostor és Albamegyékben. Sok helyen az esőt jégeső kísérte, amely a lábon álló vetésben nagy károkat okozott. A jégeső

által okozott károk néhány helyen oly nagyok, hogy a lakosság kormány segítségét kéri. Mindamellett megállapítható, hogy eddig a tengeri vetések és a többi őszi vetések (napraforgó, szójabab és gyapot) állása ki-elégítően normális, azonban sürgősen esőre van szükség, egyrészt a talajnedvesség pótlására, másrészt a meleg idő lehűtésére. Ha nem esik, már a jövő héten a szárazság által okozott károkról fog panaszkodni a lakosság.

Különösen nagy az idén a szárazság veszélye a középső Moldovában, Roman megyében stb., ahol a májusi esők sem voltak ki-elégítőek.

# Franco ezredes a spanyol ellenforradalmárok vezére a kormány lemondását követeli

## Madrid felé vonulnak a spanyol ellenforradalmárok?

Madridból jelentik: A legújabb jelentésből az tűnik ki, hogy a baloldal mindinkább uralja a helyzetet. A jelentések szerint Barcelonában sikerült a felkelést teljesen leverni. Szévilában azonban a rádió és a város középületei a felkelők kezében voltak, azonban már visszafoglalták. Franko tábornok, a felkelés vezére ma táviratilag tiltakozott az ellen, hogy a kormány repülőgépei védtelen városokat és a lakosságot bombázzák.

Gibraltárból érkező hírek szerint a marokkói spanyol idegen légió a partvidéket bombázza. Eddig 100 halott van és számtalan sebesült. Ma 3000 lerongyolódott menekülő érkezett érkezett Gibraltárba.

La Línea városban heves csatározások folynak a szocialisták és fascisták között. Rengeteg az áldozat. Lelőtték Marchal Eduard angol alattvalót is, aki sport nevelőként tartózkodott a városban.

A párisi Figaro értesülése szerint a spanyol kormány titokzatos körülmények között mondott le és menekült a francia határra.

A mozgalom élén a spanyol marokkói idegenlégió csapatai állanak egy monarchista érzelmeiről híres ezredes vezetésével.

Madridban a kommunista és szocialista miliciát rohamkészültségbe helyezték. A milícia őrzőatai állandóan cirkálnak a városban.

A marokkói lázadás leverésével Miguel de Prado tábornokot bízták meg. A tábornok még tegnap elindult Marokkóba, hogy a kormányhű csapatok felett a parancsnokságot átvegye. A kormány ezenkívül is nagyon sok biztonsági intézkedést fogantatott. Azt hiszik, hogy a kormánynak rövidesen sikerülni fog a rendet helyreállítani.

Lapzártakor érkező újabb jelentések szerint egész dél Spanyolország a jobboldali felkelők kezén van. Franko tábornok innen irányítja az ellenforradalmi csapatokat.

Az utakat a szocialista-kommunista védőgárdák őrzik. Állítólag válaszul az ellenforradalomra még ma kitör az általános sztrájk.

A harcok állandóan terjednek, lassan az egész ország egy nagy hadiszíntér lesz.

St. Sebastien városban állandóan folyik a harc. Hír szerint az ellenforradalmárok már Madrid felé menetelnek. Az ellenforradalmárok kezén levő Sevilla város rádiójele szerint a környező városok mind Franco tábornok csapatai kezére kerültek.

Franco tábornok lemondásra szólította fel a kormányt, ellenkező esetben repülőgépek fogják bombáztatni Madridot.

A spanyol-francia határon a határőrök rálőttek egy francia gépkocsira, amely az első felszólításra nem állott meg.

Most érkeztek meg az első részletes jelentések a forradalom kitöréséről. Péntek éjszaka Marokkó több városában a középü-

letek előtt katonatisztekkel és katonákkal megrakott autók állottak meg. A tisztek be akartak hatolni az épületekbe, a katonák azonban megtagadták az engedelmességet, mire a tisztek rájuk lövettek. Két katona meghalt.

## Legyőzték Salontán a Cao csikókat

Tegnap délután a CAO csikó csapata mérkőzött Salontán és az ottani Staruinta együttesével ütközött meg. A mérkőzés a salontai csapat győzelmével végződött és a Staruinta 3:2 arányban legyőzte a CAO csikókat. A győzelem a salontai sport fejlettségét igazolja.

— Nagy siker mellett mutatta be találmányát Szabó József mechanikus. Szabó József marghitai származású feltaláló a Des Escherolles féle házban vasárnap este bemutatta a saját találmányu petroleumos áramfejlesztő gépét, amely házilag olcsó elektromos áramot fejleszt. A találmány igen praktikus. A gép maga, valamint a fejlesztett áram igen olcsó. A villanytelepnek egy kilowatt áram 12 leibe kerül, a feltaláló gépe másfél leiert állítja elő. A gép kezelés igen egyszerű és szaktudás nem kell hozzá. A fiatal feltalálónak nagy sikert jósolnak.

— Halálos szerencsétlenség a malomban. Halálos szerencsétlenség áldozatául esett Horváth Ferenc Balc községbeli gazdálkodó. A szerencsétlenül járt gazdálkodó a buzáját őrlés végett a malomba vitte. Ott azonban a lendítő kerék elkapta és teljesen összetörte. Horváthot azonnal beszállították a bihormegyei kórházba, azonban mire Oradeára értek, a szerencsétlenül járt férfi kisenvedett.

— Nem léphet be a végrehajtó olyan házba, ahol súlyos beteg van. Lócsey Mihály balci gazdálkodóhoz egy délelőtt bealított a végrehajtó és a hátralékos adót követelte. Lócsey azt mondotta, hogy nem tud fizetni, mert — mint mondta — a kislánya halálos betegen fekszik odabenn. A végrehajtó erőszakoskodására Lócsey erőteljesen mutatott utat neki. A végrehajtó bíróság elé állította Lócseyt, de a törvényszék felmentette a gazdálkodót, mert — mint az ítélet indoklása mondja — abba a házba, ahol súlyos beteg van, a végrehajtó nem mehet be.

## Állástalan magyar diplomások tüntető éhségsztrájkja

Budapestről jelentik: Szombaton Csurgó község diplomás állástalan fiatalemberei Longauer Károly hittantanár vezetésével beadványt intéztek a kormányhoz, amelyben bejelentették, hogy ha a kormány sürgősen nem teljesíti kívánságaikat, éhségsztrájkba lépnek. Kívánságaik a következők voltak: Az álláshalmozások megszüntetése, a gyermektelen tisztviselő-asszonyok elbocsátása, ha férjük is tisztviselő, a nyugdíjasok munkavállalásának eltöltése, az érettségizett ifjak számára a kötelező munkaszolgálat bevezetése és az aggregényadó

bevezetése.

A beadványra semmi válasz nem érkezett, mire tegnap tizenegy csurgói állástalan diplomás fiatalember éhségsztrájkba lépett. Kijelentették, hogy az éhségsztrájkot mindaddig folytatják, míg a kormány kívánságaikat nem teljesíti.

## Mozgósínházak műsora

Fórum: Szerélem a mikrofonnál.

Heyman: Ne sirj, édesanyám.

Apolló: Angol házasság.

## APRÓHIRDETÉSEK

Allando olvasóink nasználják tei a hirdetési tombola szelvényeket!

## POSTA

Lakással rendelkező jószívű nőt szerényen támogatnék. Állandó jellege. 5501

## ALLÁS

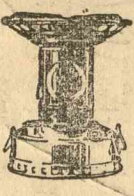
Egy jó munkás borbély segéd állást keres. Colonia Össi 17-es utca 10. sz. 5493

Kifutó fiu megbízható jó fizetéssel felvétetik. Millye, Gen. Holban-utca 14. 5497

Első osztályu ragasztókat, valamint első osztályu tűzőket és cementező leányokat azonnalra felvesz a We-Ego cipőgyár. Str. Horia 12. 5496

Kerestetik jó uriházhoz becsületes, ügyes, tiszta 14 év körüli leányka, könnyű házi munkára. Később iparagat is tanulhat. Cim: Kapható Bul. Bucurestilor No. 17. Szabados Imrénél.

Gyakorlott szőnyegszövő lányok felvétetnek. Cim a kiadóban. 5502



**„IDEAL-ROYAL“**  
petrolgázfőzőgép 270— Lei  
**„PETROLUX“**  
petrolgázfőzőgép 200— Lei  
épület és butorvasalások. Arlapingyen  
**Stern vaskereskedő**  
Oradea, Piața Mihai Viteazul No. 2.  
Telefon 8-92.

## VETEL-ELADÁS

Pintér szerszám halálozás miatt sürgősen eladó. Forvith Tileagd, jud. Bihor.

2 szobás ház 900 négyszög méter telekkel, 25 gyümölcsfával 32 ezer lejért sürgősen eladó. Colonia Josia Str. 35 No. 3.

Egy lámpás telepes rádió olcsón eladó. Str. Pitagora 14. 5497

Eladó ház szoba konyha és az összes mellék helyiségekkel. Renasteri 44 Tudósnátórium mellett. 5193

Eladó ház sürgősen 150 ezer lejért, jó védelem havi 3000 lej. Str. Lunga 20. szám. 5499

Makulatura újságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Könnyű nyári férfi ruha eladó. Cim a kiadóban. 5321

## LAKÁS

Kiado azonnalra üzlethelyiség 1 szobás lakással, Str. Alexandri și str. Petru Maior sarokházban, 40 évig bédogos műhely volt. Értekezni dr Lőrincz ügyvédnél, Bul. Reg. Ferdinand 13. 5006

2 szobás ház 900 négyszög méter telekkel, 25 gyümölcsfával 32 ezer lejért sürgősen eladó. Colonia Josia Str. 35 No. 3. 5432

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA

Telefon: 380.

6 oldal. "MAGYARSÁG" 1936 július 11.